

**Toekomstwijzer
Ouderen
Psychologie
2021-2022**

SECTIE PSYCHOLOGIE STUDENTEN
NEDERLANDS INSTITUUT VAN PSYCHOLOGEN

Waarom ouderenpsycholoog worden?

De bevolking van Nederland is geleidelijk aan het vergrijzen, waardoor er een toenemende zorgvraag en complexere problematiek ontstaat onder de oudere bevolking. Ook stuurt de overheid er steeds meer op aan dat ouderen langer thuis blijven wonen en wordt er steeds meer nadruk gelegd op eigen regie en zelfmanagement. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor zowel de ouderen als het zorgpersoneel en wij als psychologen kunnen hier een waardevolle en ondersteunende rol in spelen door onze expertise. Psychologische hulp bij ouderen leidt tot minder psychische gezondheidsproblemen en voorkomt onnodige medicalisering. Huisartsen zien dat psychologische hulp voor ouderen goed toepasbaar én effectief is. Tegelijkertijd wordt de drempel voor ouderen om naar de psycholoog te gaan steeds lager. Om bovengenoemde redenen is de ouderenpsycholoog echt het beroep van de toekomst!¹

Bovendien kun je als ouderenpsycholoog binnen diverse werkvelden terecht, hierbij valt te denken aan de verpleeghuiszorg, de specialistische geestelijke gezondheidszorg (sGGZ) en revalidatie. Het werk kent veel variatie en je houdt je voornamelijk bezig met diagnosticeren (d.m.v. neuropsychologisch onderzoek), behandelen en het begeleiden van familieleden, mantelzorgers en zorgteams.

Hoe word je ouderenpsycholoog?

Nadat je een bachelor en masterdiploma in de Psychologie hebt behaald, mag je jezelf een psycholoog noemen, echter is dit geen beschermde term. Wel kan je vanaf nu al te werk gaan als psycholoog binnen de ouderenzorg. Mocht je interesse hebben in een GZ-opleiding, dan kan je na een aantal jaar werkervaring op te hebben gedaan deze opleiding volgen. Na het behalen van dit diploma heb je de beschermde titel van gezondheidszorgpsycholoog verkregen. Voordat je de titel GZ-psycholoog hebt verkregen is het verstandig jezelf te laten registreren als psycholoog bij het Nederlands Instituut Psychologen (NIP), om zo je vakbekwaamheid aan te tonen.

Tijdens dit hele opleidingstraject van bachelor, master en GZ-opleiding kun je stappen richting de ouderenpsychologie zetten. Dit kun je doen door tijdens je master een gerichte stage te zoeken in de ouderenzorg en je tijdens je GZ-opleiding te differentiëren op ouderen. Nadat je de GZ-opleiding hebt afgerond, kun je optioneel nog een profielopleiding tot Ouderenpsycholoog volgen. Uiteindelijk kun je ook nog een opleiding tot Klinisch (Neuro-) psycholoog volgen.

In de onderstaande figuur zie je schematisch welke stappen je moet nemen. Daarna zullen de stappen nog verder worden uitgewerkt.

¹ <https://www.rinogroep.nl/interview/319/ouderenpsycholoog-is-het-beroep-van-de-toekomst.html>

Tijdens je studie

Bacheloropleiding:

Tijdens je bachelor psychologie kun je vrijwel altijd een richting kiezen. Vaak gaat het dan om de keuze tussen de sociale richting of de gezondheid richting. Kies hierbij in ieder geval de richting gezondheid. Verder kun je je tijdens de bachelor nog niet echt specificeren op ouderenpsychologie. De sectie Ouderenpsychologie streeft ernaar om in de komende jaren universiteiten te stimuleren tijdens de bachelor al cursussen aan te bieden gericht op de ouderenpsychologie, echter is dit nu veelal nog niet het geval. Vakken volgen gericht op de veroudering en gerelateerde ziektes is aan te raden, zodat je hier al kennis over op doet.

Masteropleidingen:

Er zijn verschillende masters die een voldoende basis vormen om ouderenpsycholoog te kunnen worden. Een master Klinische Psychologie biedt een voldoende basis, maar vooral een master Klinische Neuropsychologie kan erg zinvol zijn door de extra kennis die je in deze master opdoet over het brein en de effecten van trauma of veroudering op dit brein. Beide masters worden op velen universiteiten aangeboden. Daarnaast zou je ook kunnen denken aan de master Gezondheidszorgpsychologie² aan de Radboud Universiteit – die zich specifiek richt op het GZ-traject. Een specifieke Ouderenpsychologie master bestaat helaas nog niet.

BAPD:

Wanneer je na je studie graag GZ-psycholoog wilt worden, heb je een Basis Aantekening Psychodiagnostiek (BAPD) nodig waarmee je de zogenaamde LOGO-verklaring kan aanvragen die een vereiste is voor toelating tot de GZ-opleiding. Het is handig om tijdens je studie alvast te kijken naar de mogelijkheden voor het behalen van je BAPD, omdat het na je studie veel

² Master (specialisatie) in Gezondheidszorgpsychologie - Radboud Universiteit (ru.nl)

lastiger en veel duurder is om de diagnostiek-eis van de LOGO-verklaring te voldoen. De eisen om de BAPD te behalen zijn:

- Basiscursus Psychodiagnostiek (6 EC vereist)
- Psychometrie en besliskunde (6 EC vereist)
- Kennis en vaardigheden diagnostische methoden en werkwijzen (6 EC vereist)
- Praktijkvaardigheden m.b.t. tests, gespreksvoering enz. (9 EC vereist)
- Communicatievaardigheden (3 EC vereist)
- Stage, minimaal 200 uur gesuperviseerde praktijkstage op het gebied van de psychodiagnostiek.

Hoe je aan deze eisen kunt voldoen verschilt per universiteit. Het kan zijn dat je hier bepaalde vakken voor moet kiezen. Daarnaast kan het per cursus verschillen hoeveel van de EC's geldig zijn voor de bovenstaande eisen. Ga er vooral niet van uit dat je deze aantekening vanzelf behaalt, maar ga even langs bij je studieadviseur. Het is verstandig je hier al op te oriënteren tijdens je studie!

Voor meer informatie over de BAPD, de LOGO, en hoe je GZ-psycholoog kunt worden en wat het precies inhoudt, zie de [Toekomstwijzer van de Sectie Geestelijke Gezondheidszorg](#).

Na je studie

LOGO-verklaring:

Om toegelaten te kunnen worden tot de postmaster tot gezondheidszorgpsycholoog is een LOGO-verklaring een vereiste. Niet alle verplichte onderdelen van de LOGO-verklaring zijn te behalen tijdens je studie, op de site van [vLOGO](#) staan alle toelatingsvoorwaarden uitgebreid omschreven. Over specifieke eisen van de LOGO-verklaring kun je meer lezen in de [Toekomstwijzer van de sectie GGZ](#).

Psycholoog NIP:

Het is nuttig om jezelf te laten registreren als Psycholoog NIP³. Dit laat zien dat je wetenschappelijk bent opgeleid, ervaring als psycholoog hebt opgedaan in de praktijk en dat je werkt volgens de beroepscode van het Nederlands Instituut Psychologen. De eisen voor het Psycholoog NIP dienstmerk zijn:

- Lidmaatschap bij het NIP
 - [Sectie Ouderenpsychologie](#)⁴
- 1440 uur werkervaring na het afstuderen.
- Een verklaring van twee Psychologen NIP die al drie jaar of langer het dienstmerk voeren.

³ <https://www.psynip.nl/registraties/psycholoog-nip/>

⁴ <https://www.psynip.nl/secties/ouderenpsychologie/>

GZ-opleiding:

Na het behalen van de BAPD en de LOGO-verklaring kun je je aanmelden voor een GZ-opleiding (met differentiatie Ouderen⁵). In deze opleiding, die gegeven wordt vanuit de RINO, is aandacht voor de specifieke psychische, sociale én lichamelijke problemen van ouderen. Daarnaast worden – waar mogelijk – in het theoretisch-technische onderwijs accenten aangebracht, bijvoorbeeld door de keuze voor docenten met ervaring in de ouderenzorg. Hoe je het beste een opleidingsplek tot GZ-psycholoog kan bemachtigen, staat uitgebreid toegelicht in de Toekomstwijzer GZ. Hier vind je ook meer informatie over de inhoud van de opleiding tot GZ-psycholoog, verplichte registraties en het kostenplaatje (gemiddeld €17.200).

Extra opleidingen

Klinisch (Neuro-)Psycholoog:

Na het afronden van de GZ-opleiding is er de mogelijkheid je nog verder te ontwikkelen tot Klinisch Psycholoog of Klinische Neuropsycholoog. Hiervoor zijn twee vierjarige opleidingen beschikbaar die eens in de twee jaar starten. Tijdens de opleiding tot Klinisch Psycholoog (KP) verwerf je specialistische kennis en vaardigheden op het gebied van de gezondheidszorgpsychologie. De opleiding tot Klinisch Neuropsycholoog (KNP) legt het accent meer op de relatie tussen hersenen en gedrag. Tijdens beide opleidingen ontwikkel je ook managementvaardigheden en doe je kennis op over de organisatie van zorginstellingen. Op de website van de RINOGroep⁶ vind je meer informatie over de inhoud van de opleidingen, verplichte registraties en het kostenplaatje (gemiddeld €25.000).

Profielopleiding:

Nadat je een GZ-opleiding hebt afgerond kun je optioneel nog een Profielopleiding Ouderenpsycholoog⁷ volgen bij RINO Amsterdam. Deze profielopleiding is bedoeld als gericht scholingstraject om de psychologische expertise op het gebied van ouderen verder te ontwikkelen of te actualiseren. De opleiding nodigt uit om kritisch te reflecteren op het eigen handelen in het licht van recente vakinhoudelijke, wetenschappelijke, beroepsethische en maatschappelijke ontwikkelingen. Het volgen van deze profielopleiding is vooral zinvol als je tijdens de GZ-opleiding niet voor de differentiatie Ouderen hebt gekozen, maar in principe kan iedere gezondheidszorgpsycholoog deze profielopleiding volgen.

We hopen je hiermee een duidelijk overzicht te hebben gegeven van het traject tot ouderenpsycholoog en de belangrijkste aandachtspunten die hieraan verbonden zijn. Voor vragen of opmerkingen kun je altijd contact opnemen met SPS-NIP (netwerkcoordinator@spsnip.nl), met het NIP via info@psynip.nl of met de Student in Sectie van de Sectie Ouderenpsychologie (Suzan van Mensvoort, sisouderenpsychologie@spsnip.nl).

⁵ <https://www.rino.nl/big-opleidingen/gz-psycholoog-ouderen>

⁶ <https://www.rinogroep.nl/klinisch-neuropsycholoog> en <https://www.rinogroep.nl/klinisch-psycholoog>

⁷ <https://www.rino.nl/big-opleidingen/profielopleiding-ouderenpsycholoog>

Heb je vragen, opmerking of wil je meer weten?

T (030) 820 15 68

E sps-nip@psynip.nl

W www.spsnip.nl

F www.facebook.com/SPSNIP

Bezoekadres:

HNK Centraal Station
Arthur van Schendelstraat 650
3511 MJ Utrecht

Postadres:

SPS-NIP
Postbus 2085
3500 GB Utrecht